21

మంచి మనసు - చెడ్డమనిషి

ఆ వేళ ఆకాశంలో చంద్రుళ్ళేడు— ఎంచేతంటే అమావాస్య కాబట్టి!

ఆ వేళ వూళ్ళో చాలామంది ముఖాల్లో చిర్నవ్వుల్లేవు— ఎంచేతంటే వూళ్ళో బియ్యం, సుఖం స్టాకులో లేవుకాబట్టి!

ఆ వేళ బీచిలో మనుషులూలేరు!— వర్షాకాలం కాబట్టి!

కాని.... ఎవరున్నా లేకపోయినా బీచిలో గట్టుదగ్గిర సూదుల్లాటి చిన్న చినుకుల్లో తడుస్తూ, పొంగుతూ అరుస్తున్న సముద్రంవైపు చూస్తూ, అక్కడలేని దేవుణ్ణి వూహించుకుంటూ, "ఏవఁయ్యా బాబూ? ఏవిఁటీ న్యాయం?" అని మొగమాటంగా దేవుణ్ణి కసురుతున్న నాగరాజు మాత్రం వున్నాడు.

* * *

నాగరాజు పుట్టి పాతికేళ్ళయింది. వాళ్ళమ్మ చచ్చిపోయి ఇరవైయ్యేళ్ళు. వాళ్ళనాన్న పారిపోయి పదిహేనేళ్ళు, మనసు పెరిగి పదేళ్ళు అయాయి. నాగరాజుకి స్వయానామావయ్య, అతనికి మిగిలిన భూవుఁల్ని, స్వాధీనంచేసుకుని అతనికిరవై రెండేళ్ళ వయసొచ్చేదాకా తిండిపెట్టి బియ్యేచదువు చెప్పించాడు. అప్పట్లో ఆయన మంచివాడు. కాని, మంచితనం, సుఖం, మంత్రుల వాగ్దానాలు, ఇవేవీ శాశ్వతం కావు కాబట్టి మిగతావాట్లాగే ఆయన మంచితనం కరిగి కరిగి,ఆఖరికి ఆవిరైపోయింది. ఆ ఆవిరి అలా మెల్లిగా పైకెగిరి పోతున్నప్పుడాయన నాగరాజుని పిల్చి—

"ఒరేయబ్బీ! నీచేతికి డిగ్రీవచ్చింది. నాకా రిటైరయ్యే వయసొచ్చింది. నా పెద్దకూతురుకి పెళ్ళీడొచ్చింది. దేశంలోచూస్తే కరువొచ్చింది. నీ భావు(ల్డబ్బు అయిపోయి ఏడాదవొచ్చింది.

అంచేత.... నా బాధ్యతేదో అయిపోయింది.

మరంచేత నువ్వు ఈ డిగ్రీ తీస్కొని, వెళ్ళి వూరుమీద పడు. పడి ఉద్యోగం వెతుక్కో! నీ కాళ్ళమీద నువ్వు నిలబడి, మంచి పేరు సంపాయించుకో! అప్పుడప్పుడూ కన్పిస్తూండు! ఆఁ! అంతే! వెళ్ళు! అని మెత్తగా, గట్టిగా.... అందంగా, వికారంగా - చెప్ప(లే)నట్టు చెప్పాడాయన.

నాగరాజు ఆయన ఆశీర్వాదం, డిగ్రీ తీస్కొని వెళ్ళిపోదామనుకొంటుండగానే సుమతి నాగరాజు కడ్డుగా వచ్చి నిల్చొంది. సుమతి నాగరాజు మామయ్యకి రెండో కూతురు. సుమతికి పదిహేడేళ్ళే అయినా, పాఠాల్నీ, నవలల్నీ, లోకాన్నీ, బాగా చదివింది.

అప్పుడా అమ్మాయి కళ్ళలో సగం నీళ్ళు నింపుకొని,
"బావా" అని రుద్ధ కంఠంతో పిల్చింది.
నాగరాజుకి ఒక్కమారు ఏడుపొచ్చేసింది.
"వెళ్ళిపోతున్నావా బావా?" అంది సుమతి.

నాగరాజు సుమతివైపు చూశాడు. తనతోబాటు పదహారేళ్ళు పెరిగిన, అందమైన సుమతివైపు, అన్నేళ్ళనుంచి తన్ను వెంటాడిన కళ్ళ వైపూ చూశాడు. చూసి,

"ఔను సుమతీ! వెళ్ళిపోతున్నాను" అని బావురుమన్నాడు నాగరాజు. సుమతికూడా ఏడ్చింది. పదిహేడేళ్ళ వయసొచ్చిన ఆ అందమైన కళ్ళలోంచి పదిహేడేళ్ళపాటు దాక్కొన్న నిజమైనకన్నీళ్ళు కారినప్పుడు,

"బావా! చిన్నప్పణ్ణించి ఆడుకున్నాం. పాడుకున్నాం. చదువుకున్నాం. కలిసి మెలిసున్నాం. ఈ అనుబంధాల్ని తెంపేసుకుని, కన్నీళ్ళని, జ్ఞాపకాల్నీ, నా కొదిలేసి వెళ్ళిపోతున్నావా బావా!" అంది సుమతి.

ఆమె అలా ఏడుస్తూ అంటే నాగరాజుకి నాలుగేళ్ళ క్రితంచూసిన దేవదాసు సినిమాలో 'పార్వతి' జ్ఞాపక మొచ్చింది.

కాని 'దేవదాసు'ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకోవల్సింది తన విషయంలోనే నన్న ఆలోచన రాలేదు.

అప్పుడు నాగరాజు సుమతిని కౌగలించుకొని ఓదారుద్దామను కున్నాడు. ధైర్యంగా కథల్లోలాగ ఆమె జుత్తుని చేత్తోనూ, బుగ్గల్ని పెదవుల్తోనూ నిమురుదామనుకొన్నాడు.

కానీ ఏమీ చెయ్యలేకపోయాడు.

"ఈ వూళ్ళోనే వుంటానుగా! వస్తూంటాన్లే సుమతీ!"అని మాత్రం చెప్పగలిగాడు.చెప్పి, ఏడుస్తూనే, గేటుదాటి వచ్చేసి, సుమతినీ ఆఇంటినీ-తనూ సుమతి కలిసి నాటి,పెంచి పెద్దచేసినగులాబీమొక్కని దీనంగాచూసి, కన్నీళ్ళతోనూ, బరువైన గుండెతోనూ వచ్చేశాడు. వచ్చేసేముందు "నీ మనసు మంచిది బావా! నాకు తెలుసును నువ్వు నాకన్యాయం చెయ్య వని" అంది సుమతి. ఆ మాటలామె అస్పష్టంగా అనుకోడంవల్ల నాగ రాజుకి వినబళ్ళేదు.

* * *

నాగరాజు చావ(న్చాయగా చాలా అందంగా వుంటాడు. అతని మంచితనం అతనికన్న అందంగా వుంటుంది. కాని - అతని మంచి తనాన్ని ఎవరూ అర్థంచేసుకోలేదనే అతని బాధ....

నాగరాజు కెనిమిదేళ్ళ వయస్సులో, నాలుగోక్లాసులో వున్నప్పుడు తనింటికి నాలుగిళ్ళ అవతలవున్న సూరిగాడు ఏడుస్తూ కానుకొచ్చేడు. అప్పుడు "ఏంరా! 'సూరి' ఎందు కేడుస్తున్నావ్! నీ కష్ట మేవిటో మాతో చెప్పరా!" అనెవరూ అడగలేదు. అందువల్ల, ఏ సానుభూతీ లేక సూరి గాడి ఏడుపు బాగా జాలిపుట్టించేలావుంది. అసలు సాధారణంగా సూరి గాడితో ఎవరూ మాట్టాడరు. బురదలో తడిసినట్టుండే బట్టలూ, చాలా

మందికి వెధవాయిత్వంచూపించే వాడి అమాయకమైన ముఖంచూసి జాలి పడరు, ఎప్పు డెవరు మాట్లాడినా "మీ నాన్నెవర్రా? ఎక్కడున్నాడురా?" అనడిగి, వాడికి ఏడుపు తెప్పించి వాళ్ళు నవ్వుతారు.

నాగరాజుకి మాత్రం సూరిగాడిమీద సానుభూతి తాడి చెట్టులాగ పెరిగిపోయింది. మల్లెతీగలా అల్లుకుపోయింది. అప్పుడు వాడి దగ్గరగా వెళ్ళి "సూరీ!" అని నెమ్మదిగా పిలిచాడు. సూరిగాడు పలకలేదు. వాడి కళ్ళమీద పెట్టుకున్న రెండు చేతుల్లోనూ ఓ చెయ్యిని మెల్లిగావూపి "ఒరేయ్! ఎందుకేడుస్తున్నావురా?" అనడిగాడు నాగరాజు. దాంతో సూరిగాడింకా జోరుగా ఏడ్చేడు. ఆఖరికి నాగరాచ్చేత బాగా ఓదార్చబడ్డాక ఏడుస్తూనే "పలక పగిలిపోయింది...." అని చెప్పేడు. నాగరాజుకింకా జాలెక్కువయింది. సూరిగాడి భుజంమీద చేయివుంచి ఓ నిమిషమాలోచించి "పోనీలేరా, ఏడవకు. నా పలక తీసికోలే! దానికేఁవిటి?" అన్నాడు నాగరాజు. సూరిగాడు ఏడవడం మానేశాడు. నాగరాజువంక ఆశ్చర్యంగా చూసేడు. ఆ చూపెలాగుందంటే - దొరికిపోయానని ఏడుస్తున్న పాకిస్తాను సైనికుణ్ణి మనవాళ్ళు క్షమించి అతనికన్నంపెట్టి, గెడ్డం నిమిరినప్పుడతను చూసిన చూపులాగుంది. "నిజంగానే!" అన్నాడు సూరిగాడు.

"నిజఁవేఁన్రా" అన్నాడు నాగరాజు నవ్వుతూ.

ఆ తరువాత మేష్టారు క్లాసులో పలకలేని కారణవఁడిగితే పలకలేని నాగరాజుని బెత్తంతో బ్రెన్‌గన్నంత ఫోర్సుతో కొట్టినప్పుడు, తనుచేసిన త్యాగపు విియువలో ఆ దెబ్బలు నొప్పెట్టినా, ఆ నొప్పిలో బాధతోబాటు కాసింతానందంకూడా తోచింది. కాని ఇంటికెళ్ళాం తర్వాత కనబడ్డ తిట్లు, వినబడ్డ తిట్లు, ఆ తర్వాత క్లాసులో వాళ్ళందరూ తనను వెలేసినట్టుచూసిన చూపులూ తన త్యాగానికి విపరీతమైన విలువకట్టేయి. తను చేసింది మంచిపనని నాగరాజుకి తెలుసు. కాని అందువల్ల ఇన్ని చెడ్డజరుగుతాయని తెలీదు. జీవితం గురించి ఏఁవీఁ తెలిసే వయసు కాకపోయినా, ఆ సంఘటన నాగరాజు హృదయమ్మీద చెరగని ముద్రవేసింది.

అప్పణ్ణించీ నాగరాజు- పాలు నీళ్ళతో కలిసి పోయినట్టు మంచితనంతో కలిసిపోయేడు. మంచితనంతోనే పెరిగేడు. మంచితనంతోనే

వున్నాడు. కాని.... ఎవరూ అర్థంచేసుకోని తన మంచితనం గురించి ఆలోచించినప్పుడల్లా నాగరాజుకి ఏడుపొచ్చేది. ఎవరితోనూ చెప్పకుండా వొక్కడే ఏడ్చి మళ్ళీ సంతృప్తిగా తన మంచితనాన్ని తలుచుకొని చిన్నగా ఇంకా సంతృప్తిగా నవ్వుకొనేవాడు.

* * *

నాగరాజు బియ్యే రెండో సంవత్సరంలో వుండగా వోసారి క్లాసు లేనందువల్ల కాలేజీ ఆవరణ మధ్యనున్న చెట్టుకింద నిల్చున్నాడు. ఆ చెట్టుకింద నిల్చొనే వాళ్ళంటే ప్రిన్సిపాల్‌గారికీ, అమ్మాయిలకీ, లెక్చరర్లకీ- ఎవ్వరికీ పడదు.

చెట్టునీడ చల్లగా, అందంగావుంది. బైట ఎండ వేడిగా, ఘాటుగా వుంది. ఆ ఎండలో ఒకమ్మాయి నడిచ గరల్స్ రూమ్ పక్కకు వెళ్ళి పోతూంది. ఆ అమ్మాయి తన క్లాస్‌మేటేనని నాగరాజుకి తెలుసు. ఆ అమ్మాయి చాలా అందంగా వుంటుంది. ఆ సంగతే మళ్ళీ అని "కదు గురూ!" అన్నాడు నాగరాజు పక్కనున్న మరో కుర్రాడు. నాగరాజు మొహమాటంగా నవ్వేసి వూరుకొన్నాడు.

ఇంతలోనే "ఒరేయ్! వెళ్ళిపోతోంది వేగం." అన్నా రెవరో. మరుక్షణం ఓ తెల్లని కాగితంతో తయారైన రాకెట్టు సూటిగా దూసు కొంటూవెళ్ళి ఆ అమ్మాయి జాకెట్టు మధ్యపడింది. అందరూ గట్టిగా నవ్వేరు. నాగరాజుమాత్రం గాభరాపడ్డాడు. ఆ గాభరా భయంవల్లో, ఆ అమ్మాయిమీద జాలివల్లో, మరిదేనివల్లో తెలియలేదతనికి. ఆ తర్వాత నాగరాజు చాలా బాధపడ్డాడు. కేవలం ఆ అమ్మాయిమీద రాకెట్టు పడ్డందు క్కాదు.

అలా రాకెట్టు పడ్డతర్వాత, ఆ అమ్మాయి ఆగిపోయింది. నేలమీద పడ్డ రాకెట్టువైపూ, తర్వాత చుట్టూచూసింది. అవమానంతో క్రుంగి పోయినట్టయిన తర్వాత, ఆ అమ్మాయి కళ్ళలో నీళ్ళుమెరిసినట్టు నాగరా జూహించుకున్నాడు.

అర్థంలేని ఆబాధగురించి నాగరాజు సాయంకాలం, రాత్రి అంతా బాధపడుతూ ఆలోచించాడు.

పర్యవసానంగా ఆ మర్నాడు సాయంత్రం బస్సుకోసం నిల్చున్న ఆ అమ్మాయి దగ్గరకెళ్ళి ధైర్యం చేస్కొని పొడదగ్గు దగ్గాడు. ఆ అమ్మాయి నాగరాజువేపు చూసింది. నాగరాజు వేస్కొన్న గొట్టంపేంటు, టీ షర్టు చూసి, ఆ తర్వాత నాగరాజు కళ్ళలోకి 'చెట్టుకింద మనిషి'ని చూసినట్టు కోపంగా, ధైర్యంగా 'యేవిట'న్నట్టు చూసింది.

నాగరాజు నోటంటమాటరాలేదు. ఇరుకైన పేంటులో కాళ్ళు, టీ షర్టు లోపల గుండెలు వొణుకుతున్నాయి. కాని.... యేదో వొకటిచెప్పి వచ్చెయ్యాలి. లేకపోతే- అందరూ నాగరాజువేపే చూస్తున్నారు....

"నిన్న.... రాకెట్టు.... మీమీద.... వేశారు. ఏవీఁ అనుకోకండి.... నేను కాదు కాని...."

కంగారూ, భయం కలిపి వెలిబుచ్చిన ఆ ధ్వనులకి ఆ అమ్మాయి మరీ కోపంగా చూసింది. అందంగా వికటంగా నవ్వింది.

"హుఁ! సిగ్గులేకపోతే సరి! మీకు మరో సంవత్సరంలో డిగ్రీ వస్తుంది. ఇంకాఇరుకైన పేంట్లొస్తాయి. కాని లేని సంస్కారం మనసూ రావు. పైకి మంచిగానే వుంటారు. మీలాంటి చెడవాళ్ళనీ, రౌడీలనీ,- నేనే కాదు.... ఏవరూ క్షమించలేరు. అంతే, వెళ్ళిపోండి. ఇకమీద మీకు బుద్ధొస్తే మంచిదే. కాని రాదని నాకు తెలుసు! వైజాక్కి స్టీలు ప్లాంటయినా వస్తుందిగాని మీకు బుద్ధిరాదు" అందామె జోరుగా....

నాగరాజు మొదట విపరీతంగా వొణికేడు. తర్వాత భయపడ్డాడు. ఇంకా ఎక్కువ ఆశ్చర్యపడ్డాడు. భయంగా ఆశ్చర్యంగా చూసాడు. కన్నీళ్ళకో డిగ్రీ తక్కువగా ఏడ్చేడు.

అక్కణ్ణించి వచ్చేశాడు. ప్రతి చిన్నవిషయానికీ పెద్దగా విచారించే నాగరాజుకి- ఆ సంఘటనా, ఆ మర్నాడే విషయంతెల్సిన తన స్నేహితులందరూ పెట్టిన చీవాట్లూ, బూతుపేర్లు బాగా బాధపెట్టాయి. కనిపించని కన్నీరు కళ్ళల్లో మసగ్గాపుట్టి, నున్నని, తెల్లని బుగ్గలమీదుగా పాకి, గడ్డం పక్కనించి జారి టీ షర్టు రంగులో కలిసిపోయింది. చాలా

సార్లలాగే మనసు బాపులేని నాగరాజు, ఆ పొద్దున్న క్లాసులూ, మధ్యాహ్నం భోజనం మానేశాడు. సాయంత్రం అవనిచ్చి మనసులో బాధ కొంచమైనా మాసిపోతుందని బీచికెళ్ళాడు.

బీచిలో చల్లగాపుంది. సముద్రం మనసులో బాధలా విశాలంగా వుంది. నీకోసం ఎవరు బాధపడ్డా లేకపోయినా నేనున్నానన్నట్టు ఇంకా కొత్తగానే వున్న 'పాత' లైట్ హౌసుంది. ఎప్పట్లాగే వెలగని మునిసిపల్ దీపాలూ, ప్రతి అరనిమిషానికి పడుతున్న సెర్చిలైటూ వున్నాయి.

నాగరాజు ఇసకలోకెళ్ళి కూర్చున్నాడు. ఆకాశంవేపు చూశాడు! ఆకాశమూ, సముద్రంలాగే విచారమంత విశాలంగా వుంది. చంద్రుడూ, నక్షత్రాలూ, లైట్ హౌసూ, ఘోరంగా, భయంకరంగా ఏడుస్తున్న సముద్రపు కెరటాలూ, అన్నీ విచారంగానే వున్నట్టున్నాయి. అప్పుడు నాగరాజు విచారంగానే కళ్ళు మూసుక్కూన్నాడు. "భగవంతుడా! నేను చేస్తున్నవన్నీ మంచి పన్లేనని నాకు తెలుసు. చెడ్డపన్లు చేయకపోయినా అందరికీ చెడ్డవాడిలాగే కనబడుతున్నాను. చిన్నప్పట్నించి చేసిన మంచి పన్లన్నీ అందరికీ చెడ్డ పనుల్లాగే కనపడుతున్నాయి. అలాగని, ఇలాంటి పన్లు చేయడం మానలేనే మో! ఐనా వీళ్ళంతా మనుషులు! వీళ్ళకన్నా బాగా నాకన్నీ తెలుసు. వీళ్ళందరికీ నన్నర్థం చేసుకునే మనసుల్లేయ్యి. నాకొక్కంచెం అదృష్టాన్నియ్యి. నువ్వే నన్ను కాపాడు." అని దేవుణ్ణి అతి అమాయకంగా ప్రార్థించాడు నాగరాజు.

ఆ తర్వాత, తనకున్న మంచి మనసుని, చేసిన మంచి పనుల్ని, కలిగిన చెడ్డ ఫలితాల్ని ఊహించి అతిదీనంగా నవ్వుకున్నాడు నాగరాజు.

* * *

ఇంతలోనే నాగరాజు భుజంమీది ఎవరిదో చెయ్యి పడ్డది.

నాగరాజు ఉలిక్కిపడ్డాడు.

పక్కనే చతికిలపడ్డ ఆకారంవైపు చూశాడు. గళ్ళషర్టూ, అరనిచిర్నవ్వూ, గీసేసి తరవాత కొంచెం పెరిగిన మీసాలూ, వున్న గుర్నాధాన్ని చూసి "గుర్నాధమా!" అని లేవబోయాడు నాగరాజు.

గుర్నాధవంటే- కాలేజీలో కొత్తగాచేరిన లెక్చరర్లకతను అరివీర భయంకరుడు. అమ్మాయిలపాలిట దుశ్శాసనుడు. అతను సాధారణంగా కాలేజీకి రాడు. మొదటి రోజుల్లోనే వస్తాడు. వచ్చి కొత్త లెక్చరర్లనీ, అమ్మాయిల్నీ ఓచూపు చూసి వెళ్ళిపోతాడు. ఆ తర్వాత మరేఁవీ పన్లేక పోయినా, తోచకపోయినా, కాలేజీకి వస్తాడు. ఐనా అందరూ అతనికి తెలుసు. అందరికీ అతను తెలుసు. అమాయకులూ, వయసులో చిన్న వాళ్ళూ ఐన స్టూడెంట్లతని ధైర్యం గురించీ, అడ్వెంచర్ల గురించీ కథ లుగా చెప్పుకుంటారు.

అలా...., భయపడి లేచి పోబోతున్న నాగరాజున్చూసి, "కూర్చో వయ్యా రాజు ! నీకోసవేఁ వెతుక్కుంటూ వస్తున్నాను. నీతో మాట్లా డాలి. కూచో" అన్నాడు.

నాగరాజు కూర్చున్నాడు.

జేబులోంచి సిగరెట్టుపెట్టె, అగ్గిపెట్టె, జీడిపప్పు పేకెట్టు తీశాడు గుర్నాధం.

"చూడు. బాబ్జీ, ఈ జీడిపప్పు తిను. ఈ సిగరెట్టు కాల్చు. జీడి పప్పు తొక్కుంటూ. కాల్చేసిన సిగరెట్టూపారెయ్ ! కాని నే చెప్పబోయే మాటలు మాత్రం బతికున్నంతకాలం జాగర్తగా గుండెల్లో దాచుకో" అని గుర్నాధం జీడిపప్పు, సిగరెట్టు, అగ్గిపెట్టె నాగరాజు చేతికిచ్చాడు.

ఎప్పుడూ సిగరెట్టు కాల్చని నాగరాజు, కొంచెం జీడిపప్పు తిని సిగరెట్టు వెలిగించాడు.

"నాగరాజూ ! ఇవాళ నేనలా కాలేజీకెళ్ళాను. అంతా విన్నాను.... నిన్నేవీఁ చేయను భయపడకు. అది సర్లే ! కాలేజీకెప్పుడూ రాకపోయినా నీమనసూ, అంతరం నాకు తెలుసు. నువ్వొట్టి వెర్రిపీనుగవి.... యేఁవీఁ అనుకోకు ఇలా అంటున్నానని. ముందు నా కథ విను....

నేనూ నీలాగే మంచిగా వుండేవాణ్ణి. నా సుఖాలూ, అవసరాలూ త్యాగంచేసి ఇంకోడికి సహాయం చేసేవాణ్ణి. అయితే అలా చాలాసార్లు చేసేక.... హఠాత్తుగా నాకో విషయం తెలిసొచ్చింది. జాగర్తగా వినీ విషయం. మనుషులెవర్లోనూ మంచితనం లేదు, నీలో మంచితనం

అర్థం చేస్కొనే స్తోమతకూడాలేదు. వీళ్ళెవరూ నిజమైన మనుషులు కారు. వీళ్ళకున్నవి గుండెలుకావు. మరోడి మంచితనంచూసి మండి పడతారు. నీలాటమాయకులు వీళ్ళతో వేగలేక పడేడుస్తుంటారు.

అదీ మనిషి మంచితనానికున్న స్టేటస్ ! అంచేత యేమిటి తేలిందీ అంటే మంచిగా వుంటే నిన్ను బతకనివ్వరు. విన్నావా.... అదీ కథ. అంచేత అబ్బీ ! మంచితనంతో నువ్వేదో ఉద్ధరించేస్తావనుకోడం వొట్టి మూర్ఖత్వం. నా మాటవిని నువ్వూ మారిపో ! బతకడం, నీ సుఖాన్ని నువ్వు వెతకడం నేర్చుకో.... అని ఆగాడు గుర్నాధం.

"గురువుగారూ ! మీ రెంత ధైర్యం చెప్పేరు ? మీరెంత మంచి వారు" అన్నాడు నాగరాజు. గుర్నాధం గట్టిగా నవ్వి "లే పోదాం" అన్నాడు.

మంచితనాన్ని నమ్మి చాలాసార్లు మోసపోయినా, నాగరాజుని మంచితనం, మంచితనాన్ని నాగరాజు వదల్లేదు.

అలా చాలాసార్లు జరిగిన తరువాత కొన్నేళ్ళు గడిచి కొన్నాళ్ళయింది. మావయ్యగారింటి నించివచ్చేసిన నాగరాజుకి పూర్తిగా చచ్చిపోని అదృష్టం- ఓ పెద్దకంపెనీలో ఉద్యోగం- ఓ రెండొందల్రూపాయలెడ్వాన్సూ, ఆఫీసు దగ్గర్లోనే ఓ గది- ఇవన్నీ ఇప్పించింది.

నాగరాజు చాలాసంతోషించాడు. యేరోజుపనా రోజు చేస్కొంటూ ముష్టివాడి దగ్గర్నుంచి, దేవుడిదాకా ఎవరికీ లేదనకుండా గడుపుకొంటూ వస్తున్నాడు.

ఓ రోజు సాయంత్రం వర్షం పడుతున్నప్పుడు, ఆఫీసునుంచొచ్చి కాఫీతాగి, సిగరెట్టు కాలుస్తూ, మంచితనం గురించీ, మనుషుల గురించీ బాగా ఆలోచించిన తర్వాత నాగరాజు ఓ నిర్ణయాని కొచ్చాడు. అదేవిటంటే- వీలైనంత వరకూ ఎవరితోనూ మంచిగా వుండకూడదని.

అలా నిర్ణయించుకొని, సిగరెట్టుపొగ ఘాటుగా పీల్చి, వొదిలాడు.

ఇంతలోనే పొగలో అచారి కనబడ్డాడు. నాగరాజు గాభరాగా లేచి నిల్చున్నాడు. అచారంటే సామాన్యుడుకాడు. ఆఫీసులో కోక్లర్కైనా, అతనంటే నాగరాజుకీ, చాలా మందిలాగే భయవుఁ, అందువల్ల గౌరవ

వున్నా. ఆచార్ని చూడగానే సిగరెట్టు పారేసేడు నాగరాజు. "రండి రండి"ని ఆచార్నాహ్వానించాడు.మా రూం పావనమైందన్నాడు.పడక్కుర్చీలో ఆచార్ని కూర్చోపెట్టి బలవంతాన కాఫీ కలిపిచ్చేడు. తను గోడదగ్గిరే నిలబడి, ఆచారి కాల్చుతున్నాక ఓ సిగరెట్టు ఆచారికిచ్చి తనోటి ముట్టించేడు. "చెప్పండి గురువుగారూ ? యేం సెల" వన్నాడు.

ఆచారికి నలభై పైన వయసుంటుంది. మొహంలో చెప్పలేనంత అనుభవం, కొన్ని చెప్పగల్గినన్ని ముడతలు వుంటాయి. దళసరి నల్లని పెదవులు, భయాన్ని పుట్టించే కళ్ళు, వాటిపైన వోకళ్ళజోడూ వుంటూనే వుంటాయి. తన పని చేసుకోవడం కోసం ఎంతపనైనా చేయగల్గతను. శ్రీకృష్ణభగివానుడు భూమ్మీద కనబడితే భారతయుద్ధానికీ నల్లాయనే కారణం. కుర్రవెధవ అభిమన్యుడి చావుకి ఈయనే కారకుడు. ఈయన మా గొప్ప మాయలమారి. దొంగ. పదహారువేల ఆడవాళ్ళని మరిగిన వాడు" అనింకా అనేక విధాల ఘొలైట్‌గా బూతులు తిట్టి, ఆ తర్వాత తైరుకొట్టి కృష్ణుడి దగ్గిరే వరాలు కొట్టగల్గతను.

నాగరాజు మాటవిని ఆచారి సిగరెట్టు దమ్ము ఘాటుగా పీల్చేడు. ఇకిలించేడు. ఆ తర్వాత యేడుపు మొహం పెట్టాడు.

"కష్టాల్లో వున్నా న్నాగరాజూ ! నీకు సంసారవూ, కష్టాలను భవమూ లేవు. అర్జంటుగా నాకో పాతిక రూపాయలు కావాలి. ఫస్టు తారీఖుకల్లా నీ డబ్బు నీ కిచ్చేస్తాను. నా మాటనమ్మి, నన్ని కష్టాన్నుంచి రక్షించాలి, అదీ కథ" అన్నాడు.

నాగరాజు మనసంతా అల్లకల్లోలమైంది. ఎవరితోనూ మంచిగా వుండకూడదని తననుకున్నమాట నిజమే.... కానీ తోటిమనిషి కష్టాల్లో వున్నాడు. తన దగ్గర డబ్బుంది. అంత పెద్దవసరం తనకేఁవీఁ లేదు. ఆచారి.... పాపం ఎన్ని కష్టాల్లో వున్నాడో ! యేమిఁటో !

"యేవిఁటాలోచిస్తున్నావయ్యా ! ఫస్టుకల్లా నా తలైనా తాకట్టు పెట్టి డబ్బిచ్చేస్తాను. ఇది మాత్రం చాలా అవసరం" అన్నాడాచారి. అలా అంటున్నప్పుడు, అతని మొహం చాలా జాలిగా పెట్టేడు.

నాగరాజు చాలా తక్కువ సమయంలో ఎక్కువసేపు ఆలోచించేడు. అతని బుర్రలో కాస్సేపు చిన్నసైజు సైక్లోనుచెలరేగింది. ఆఖరికి.

"ఉండం డాచారిగారూ!" అని లోపలికెళ్ళి పాతిక రూపాయలు తీస్కొచ్చి ఇచ్చాడు.

ఆచారి డబ్బు లెక్కపెట్టుకున్నాడు. తర్వాత జేబులో పెట్టుకొని "థ్యాంక్సయ్యా!" అనిచెప్పి వెళ్ళిపోబోయాడు.

"ఉండండి"అని నాగరాజు ఆచారితో వెళ్ళి బస్ స్టాప్‌దాకా దిగబెట్టి వచ్చాడు.

బస్‌స్టాప్ దగ్గర ఆచార్నీ, నాగరాజునీ కలిసిచూసిన హెడ్‌క్లర్క్ వరదానం నాగరాజు విష్‌చేసినా చూడకుండా వెళ్ళిపోయేడు. నాగరాజు ఆ విషయం గురించి ఆలోచిస్తూండగానే బస్సొచ్చింది. ఆచారందులో వెళ్ళిపోయేడు. ఆలోచనకి జవాబు మర్నాడాఫీసులో లంచ్‌టైంలో తెలిసింది నాగరాజుకి.

దగ్గరికొచ్చిన వరదానం వైపు, మరిద్దరి క్లర్కులవైపు నాగరాజు మొహమాటంగాచూసి, మొహమాటంగానే నవ్వి లేచినిల్చున్నాడు. హెడ్ క్లర్కుగారు రహస్యం చెప్తున్నట్టు వొంగి. "యేవయ్యా, ఆచారికి నిన్న డబ్బిచ్చేవా? అందుకేనా వాణ్ణీరూము కొచ్చింది?" అనడిగాడు. నాగరాజు కేవలనాలో తెలిసింది కాదు. ఆవేళాచారి ఆఫీసుకిరాలేదుకూడాను,

కాస్సేపు కంగారుపడి "యేపండ్?అన్నాడు" నాగరాజు.

"ముందిది చెప్పవయ్యా! అంతేనా జరిగింది?" అని గద్దించేడు వరదానం.

"ఔనండీ!" దీనంగా అన్నాడు నాగరాజు. "చాలా అవసరమన్నాడు" అనికూడా నీరసంగా అన్నాడు.

"ఊఁహు! నువ్విలాటి వాడి వనుకోలేదు అన్నాడు మళ్ళీ.

"యేవండీ?" అని దీనాతిదీనంగా అన్నాడు నాగరాజు. అప్పుడతను నాలుగు రోజుల్నుంచీ తిండిలేని నవభారత వారసుడిలా వున్నాడు.

"యేఁవాఁ" నువ్విచ్చిన నోట్ల నంబర్లు జ్ఞాపక ముఁన్నాయా? ఉంటే వెళ్ళి చూడు. ఆ డబ్బెక్క డుంటుందో చెప్తాను విను. నాగరత్నం

కంపెనీలోనూ, పెడితల్లిగాడి సారాబట్టీలోనూ వుంటుంది. అర్థమైందీ? అన్నాడు వరదానం. దానికి పక్కనున్న క్లర్కులిద్దరూ జోడెద్దుల్లా తల్లూపేరు.

"ఆచారి నీతో వచ్చేదంటేనే అనుకున్నాను. ఐనా, నీకూ, వాడికీ యేలావా దేవీలున్నాయో." అని ఈసడింపుగాచూసి వెళ్ళిపోయాడాయన. క్లర్కులిద్దరూ, నాగరాజుని ఈసడింపుగానేచూసి ఆయన్నునుసరించేరు. నాగరాజుకి మొదటేవీఁ అర్థమవలేదు. తర్వాత కొంతసేపటికి అర్థమైంది. అర్థమయ్యాక మళ్ళీ యేడుపొచ్చింది. "ఒక మనిషిగా తనాచారికి సహాయం చేసేడు. ఐతే వీళ్ళ కెందుకీ యేడుపు? ఎందుకు తన్నిలా బాధపెట్టారు?" నాగరాజు కళ్ళలో కన్నీటి చుక్కొకటి మళ్ళీ మెరిసింది.

* * *

ఆ సాయంత్రం విచారంగా లైటు వేస్కోని గదిలో చీకటిలాగే కూర్చొన్న నాగరాజుకి బాగా పరిచయముండి ఎడమైన స్మృతులమధ్య దాక్కొన్న అడుగుల సవ్వడి వినిపించింది.

ఆ తర్వాత గదిలో లైటువెలిగింది. ఎదురుగా తెల్లని టెర్లిన్ చీరా, నల్లని సిల్కు జాకెట్టూ, తీక్షణంగా చూస్తున్న రెండు అందమైన కళ్ళూ కనిపించేయి. కొన్ని సెకన్లు వెలుగులో కలిసిపోయాయి.

"సుమతీ!" అన్నాడు నాగరాజు.

"ఔను బావా! నేనే! నువ్వు మరిచిపోయినా, నేన్నిన్నంత సులభంగా మర్చిపోలేక పోయాను. మనసివ్వడమే కాని మనసిచ్చినవాణ్ణి, మనసిచ్చినంత తేలిగ్గా స్మృతుల్లోంచి తొలగించుకోలేకపోయాను." అంది సుమతి. అలా అంటున్నప్పుడామె, మరీ అందంగా మెరిసింది.

నాగరాజు కంగారుపడ్డాడు. కంగారుపడి కుర్చీలోంచి లేచేడు.

"కూర్చో సుమతీ." అన్నాడు. సుమతి కూర్చోలేదు." ఒద్దుబావా! కూర్చోనక్ఖర్లేదు. నిన్ను చూదామని వచ్చేను. అంతేచాలు."

నాగరాజుకి వొఖసారిగా యేడుపొచ్చింది.

"నన్ను క్షమించు సుమతీ! మనసీమధ్యేవీఁ బాపులేదు. నువ్వు జ్ఞాపకమొచ్చావు. రోజూ వస్తూనే వున్నావు. కాని.... అంతే. నా మనసేం

బావులేదు. ఎవ్వరికీ నేనక్ఖర్లేదు.... నేనందరి దృష్టిలోనూ పనికిమాలిన వాణ్ణి సుమతీ! నువ్వా నన్ను క్షమించకు!" అన్నాడు నాగరాజు, అలా అంటున్నప్పు డతనికళ్ళు చెమ్మగిల్లేయి.

"బావా!" అని కంగారుగా అంది సుమతి. దగ్గరగా వచ్చి కళ్ళు తుడిచింది.

"పిచ్చిబావా! యేడుపెందుకు? పరిస్థితుల్ని ధైర్యంగాఎదుర్కోడం నేర్చుకో!" అని చిన్నగా నవ్వింది!

నాగరాజు సుమతివైపు వెర్రిగా చూశేడు. తనకన్న చిన్నదైన ఓ అమ్మాయి తనకి ధైర్యం చెప్తోంది!

మరో పది నిమిషాలు వెనక్కి వెళ్ళిపోయాయి.

సుమతి లేచింది. వెళ్ళి తలుపుదగ్గరగా వేసి గడియ పెట్టింది. నాగరాజుకి దగ్గరగావచ్చింది.

"బావా? మళ్ళీ నువ్వు నాకు దక్కుతావన్న ధైర్యంలేదు. ఆఖరిసారి ఓ వరమడుగుదామని వచ్చాను బావా!" కాదనపు కదూ?" అంది.

"అదేవిఁటి సుమతీ! తప్పకుండాను. అడుగు." అన్నాడు నాగరాజు.

నాగరాజుకి బాగా దగ్గరగావచ్చింది సుమతి. ఆమె వూపిరిస్పష్టంగా నాగరాజు చెంపలకి తగుల్తోంది.

"నా జీవితంమీదా, భవిష్యత్తుమీదా నాకే ఆశాలేదు బావా! ఉన్న ఒక్క ఆశవీ నువ్వే! నీనుంచి మరేవీఁ ఆశించను బావా! నీ అందమైన కళ్ళలోకిచూస్తూ. నీ పెదవుల్తో ఆడుకొంటూ, ఎల్లకాలం వుండిపోవాలని వుంది! కాని.... అది వీల్లేదు. కనీసం కొంతసేపైనా, నాకా అదృష్టం ప్రసాదించు బావా!" అంది సుమతి.

నాగరాజు నరాల్లో నాగుపాములు బుసకొడుతున్నాయి.

"సుమతీ!" అని ఆమె రెండు చేతులూ గట్టిగా పట్టుకొన్నాడు.

"బావా" అని ఆవేశంగా నాగరాజును గట్టిగా హత్తుకుంది సుమతి.

"కానీ.... సుమతీ.... మామయ్యతో నే మాట్లాడతాను. ఇది తప్పు.... నిన్ను పెళ్ళి చేసుకొంటాను. ఇలాగ! తప్పు." అన్నాడు నాగరాజు'

"ష్," అని సంజ్ఞ చేసింది సుమతి.

ఇంకా యేదో మాట్లాడబోతున్న నాగరాజు పెదవులు, మరో పెదవుల వెచ్చని ఒత్తిడి మీద పడంతో యేఁవీఁ అన్లేకపోయాయి.

మరి కాసేపట్లో గదంతా చీకటైపోయింది.

నాగరాజు కళ్ళముందు మాత్రం ఎన్నో తియ్యని మెరుపులు మెరవ వారంభించాయి.

* * *

సిగరెట్టు కాల్తోన్న నాగరాజు చెయ్యి తలమీద వుంది. నాగరాజు చాపమీద వున్నాడు. అతని మనసులో జోలెడాలోచనలున్నాన్నాయి.... చాప పక్కనే శుభలేఖవుంది. శుభలేఖలో సుమతి పేరుపక్క మరెవరిదో పేరుంది.

అందువల్ల నాగరాజు తల పట్టుకున్నాడు. సుమతికి మరొకరితో పెళ్ళేవిటి? తనకి వెచ్చని అనుభవాల్నిచ్చిన సుమతి పెదవులమీద మరెవరివో పెదవులు, ఆ కళ్ళలో మరెవరివో కళ్ళు.

నాగరాజుకి చాలా బాధవేసింది. బాధని కాసేపు కన్నీళ్ళలో తడిపిన నాగరాజు. ఒక నిర్ణయానికొచ్చేడు. వచ్చి ఆ రోజు సాయంత్రం వాలు కుర్చీలో జూలో సింహంలా కూర్చున్న వాళ్ళ మావయ్యకి ఎటాకిచ్చేడు నాగరాజు.

"మావఁయ్యా!" అని గంభీరంగా అన్నాడు నాగరాజు.

"రారా. అబ్బీ! కూర్చో! చాలా రోజులకి" అన్నాడాయన.

"కూర్చోడానికి రాలేదు మావఁయ్యా" అని నాగరాజు అందామనుకున్నాడు. కాని అనలేకపోయాడు. మామూలుగానే కూర్చున్నాడు. ఆ మాటా ఈ మాటా చెప్పి.... పై మాఘంలోనే అమ్మాయిలిద్దరికీ పెళ్ళిళ్ళు చేసేస్తున్నాన్రోయ్! విన్నావా?" అని మృగరాజు మృదువుగా నవ్వినట్టు

నవ్వేడాయన. అలా అన్న మావయ్య కళ్ళలో సూటిగా చూశాడు నాగరాజు.

లేని ధైర్యాన్నీ, బలాన్నీ తెచ్చుకున్నాడు.

"విన్నాను మావయ్యా! అందుకే వచ్చాను. సుమతిని నేను చేసుకోవాలనుకుంటున్నాను" అన్నాడు.

ఆ మాట విని మావయ్య వాలుకుర్చీలోంచి లేచేడు. కళ్ళజోడు ముక్కుమీంచి ఎగదోసుకున్నాడు, పంచ సర్దుకున్నాడు. నాగరాజుని నాగుపాముని చూసినట్టు చూసేడు. "యేవిటీ?" అన్నాడు. ఓ నిముష మాగి "యేవిటేవిటీ?" అన్నాడు.

"నేనీ విషయమంతా ఆలోచించార్రా అబ్బీ! కాని నీ జీతం రెండొందలు. ఇప్పుడ్డేను మా సుమతి నియ్యబోయేవాడికి చూశేవ్— మూడొందల్జీతం, ఓ స్కూటర్ బండీ; గీలా వుంగారాల్జుత్తులేదు కానీ.... నీకు లేని ధైర్యం, బెంగుళూర్లో ఓ మంచిబంగళా, డబ్బుల్నొల్లుకునే నేర్పూ వున్నాయి. ఇక నువ్వు....ముఖం మీద్చెప్పేస్తున్నా. బతకడం రాదు నీకు.... అంచేత.... పువ్వుల్లో పెంచిన్నాకూతుర్ని నీకివ్వలేను. నువ్వు సంపెంగపూవుల్లో పెట్టుకుంటానన్నా.... డబ్బులేనప్పుడు ఆ పువ్వుల కిందనించి పాములొస్తాయి. అదీ.... అర్థమైంది కదూ?

వెళ్ళి పెళ్ళికి నవ్వుతూవచ్చి, ఓ డ్రింకు తాగి, నవ్వుతూ వెళ్ళిపో! నామాటలకి వేడెక్కిపోతే ఇప్పుడే ఓ డ్రింకు తాగు.ఇలా పిచ్చి మాటలు మాత్రం మరెప్పుడూ అడకు...." అన్నాడాయన.

"కిందటిజన్మల్లో ఈయనే శకుని....ఈయనే కంసుడు....ఈయనే శిశుపాలుడు....ఈయనే నా మావయ్య...." అనుకున్నాడు నాగరాజు.

ఆ తర్వాత ఇంకా చాలా అనుకున్నాడు.

సుమతిని తనకివ్వనంటే ఫరవాలేదు. కాని.... సుమతి తన సర్వస్వాన్నీ, శరీరాన్నీ, తన కర్పించింది. ఇప్పుడు సుమతిని మరెవ్వరికో ఇచ్చేయడం అన్యాయం.... ఆ సంగతి వీళ్ళకెలా చెప్పడం? ఎలా?

"మావయ్యా! నీకు తెలీదు. సుమతీ నేనూ....!" అని అనబో తున్న నాగరాజు గుమ్మంలో, "బావా...." అన్న సుమతి కేక విని ఆగి పోయేడు.

"సుమతీ! వీళ్ళంతా మన కన్యాయంచేస్తున్నారు. నువ్వా నేనూ....!! వూ."

"బావా! అనవసరంగా మాట్లాడకు.... అంతా విన్నాను. నాన్నదే నిజం.... నువ్వెంతో మంచివాడివనుకున్నాను. అత్తయ్య కొడుకైనంత మాత్రాన నా కిష్టంలేనప్పుడు నీకా అధికారం ఎవరిచ్చేరు? అనవసరంగా మమ్మల్ని రచ్చకీడ్చకు, వెళ్ళిపో...." అంది సుమతి.

నాగరాజు బుర్ర గిర్రుని తిరిగింది.

"ఐతే సుమతీ! నేనంటే నీకు...." అన్నాడు నాగరాజు. ఆ తర్వాత మాటరాలేదు.... కన్నీళ్ళొచ్చేయి.

"వెళ్ళిపో బావా! మరేవీఁ మాట్లాడకు" అని వెనక్కి తిరిగి పోయింది సుమతి.

నాగరాజుకి మావయ్య మాటలేవీ వినబళ్ళేదు.... కన్నీళ్ళలోంచి రోడ్డంతా మసగ్గా అవుపించింది. మెదళ్ళో మెగాటన్నులు పేల్తున్నాయి. అర్థంలేనిబాధ భయంకరంగా రోదిస్తోంది. అందువల్ల ....

* * *

చంద్రుళ్ళేని ఆకాశం నల్లగా మెరుస్తున్నప్పుడు, వూళ్ళో చాలా మంది ముఖాల్లో చిర్నవ్వుల్లేనప్పుడు, మనుషుల్లేని బీచిలో, సూదుల్లాటి చినుకుల్లో తడుస్తున్న నాగరాజు—

"భగవంతుడా! నువ్వున్నావో లేవో నాకు తెలీదు. కాని........ నే నన్నీ మంచిపన్లేచేశేను. ఇది మాత్రం త్రికరణశుద్ధిగా చెప్తున్నాను. కాని నన్నెవ్వరూ అర్థం చేసుకోలేదు. నన్ను చెడ్డవాడన్నారు. ఎడారి లాంటి ఈ కష్టాల పరంపరలో వో ఒయాసిస్సంత సానుభూతికూడా నాకు లేకుండాపోయింది. నా మంచితనం చెడ్డతనంగా మారిపోయింది" అని

విచారించి.... ఆ తర్వాత తనుచేసిన మంచిపన్లన్నిటినీ వూహించుకొని సంతృప్తిగా వూపిరి పీల్చి, మళ్ళీ ఆ ఫలితాన్ని తలుచుకొని, నిట్టూర్చి పొంగుతూ అరుస్తున్న సముద్రంవైపు చూస్తూ అక్కడలేని దేవుణ్ణి వూహించుకొంటూ "ఏవయ్యా బాబూ ? ఏవిటీ న్యాయం ?" అని మొహమాటంగా కసురుకున్నాడు నాగరాజు.

*　　*　　*

వర్షంలో కాస్సేపు తడిసి, కన్నీళ్ళలో బాధల్ని కాస్తంత తడిపాక, నాగరాజు మనస్సు బరువు తగ్గకపోయినా కాస్త తేలికపడింది. కరువు తీరా యేడ్చిన నాగరాజు, రూమ్ కొచ్చేశాడు. తలుపులు వేసి స్టౌ ముట్టించాడు. కాఫీ కోసం నీళ్ళుపెట్టేడు. ఈజీ ఛైర్లో కూర్చున్నాడు. బోలెడు సిగరెట్లు తని చేతిలోనూ, బోలెడాలోచన లతని మెదళ్ళోనూ వెలిగేయి.

ఇంతలోనే స్టౌమీది నీళ్ళు పొంగేయి. దింపుతున్న నాగరాజు వేళ్ళమీద వేణ్ణీళ్ళు పడ్డాయి. స్టౌ మీది గిన్నె కిందపడ్డది. నాగరాజు బరువుగావచ్చి ఈజీఛైర్లో పడ్డాడు. కుడిచేతి రెండు వేళ్ళు ఎర్రగా భయంకరంగా మెరుస్తున్నాయి !

"ఇలాంటప్పుడు.... ఇలా మనసు బావులేనప్పుడు.... లోకమంతా తనకి, తన మంచి తనానికి విరోధులైనప్పుడు, ఆప్యాయంగా, తన మనసుకి సానుభూతి మాటల్తోనూ, వేలికి దూదితోనూ బాండేజీలు కట్టే.... ఓ తోడూ.... ఓయింత ఆప్యాయత వుండే బావుణ్ను !" అనుకున్నాడు నాగరాజు.

"సుమతిలాటి 'అమ్మాయి' కాదు. ఇంకెవరు ? ఇంకెవరు ? ఔను ఓ చెల్లి....! నాగరాజు మనసులో వెయ్యివీణలు రెండు సెకన్లలోనే ఒకేసారిమోగాయి.

"బాబూ ! గత్తుడమంటారా ?"

నాగరాజు గుమ్మంవైపు చూశేడు. అక్కడ పదహారేళ్ళ పనిపిల్ల నిలబడుంది. ఆమె నుదుటిమీద నల్లటి అంగారపుబొట్టూ, ఛామన్చాయ ఒంటిరంగులో కళా వున్నాయి.

"ఏటిబాబూ! పగల్తుణ్ణేదు గద!" అంది పనిపిల్ల మళ్ళీ.

"అఁ! రా! రా!" అన్నాడు నాగరాజు కంగారుగా.

ఆమెవచ్చి గత్తుడవడం మొదలెట్టింది.

ఆమె వైపు నాగరాజు చూసేడు. ఆమె కళ్ళలో.... అందమైన అనుబంధం, ఆమె చేతివేళ్ళలో తన చేతి కట్టుకట్టే ఆప్యాయత, ఆమె పెదవుల్లో దాగిన ఆప్యాయత చిందే మాటలు.... లేని చెల్లెలు- ఆపని పిల్లలో నాగరాజుకనిపించింది. అప్పుడతనికి చాలా సంతోషం వేసింది. మళ్ళి, అమ్మ బతికినట్టు, చెల్లిపుట్టి ఒక్కసారి పెరిగిపోయి నట్టూ సంతోషించేడతను.

కాని అదేవిఁటి! పనిపిల్ల చీర అక్కడక్కడా చిరిగిపోయింది.... గుర్తులేకుండా మాసిపోయిన ఆ నీలంరంగుచీర, అక్కడక్కడా చిరగ డంతో మరీ అసహ్యంగా వుంది. నాగరాజుకి చాలా బాధవేసింది. "తన చెల్లి.... ఇలాంటి చీర కట్టుకోవఁడ మేమిటి?" అనిపించింది.

గబ గబా షేంటులోంచి వున్న రెండు పది రూపాయల నోట్లూ తీశేడు నాగరాజు!

ఇంతలోనే పనిపిల్ల గది తుడవడం పూర్తిచేసింది. "ఎల్తాను బాబూ!" అని వెనక్కి తిరిగింది.

"రావిఁ" అని పిల్చేడు నాగరాజు.

"ఏం బాబూ! "అని వెనక్కు తిరిగింది రావిఁ.

"ఇంద....! చీర....కొనుక్కో—" అని రెండు పది రూపాయ ల్నోట్లు ఆమె కందించబోయాడు నాగరాజు.

"బాబూ!" రావిఁ దెబ్బతిన్న పులిలా మొహం పెట్టింది. ముక్కు పుటా లెగరేసింది. నుదుటిమీజ్జుత్తు తలమీదకి తోస్కొంది. నాగరాజు వైపు అనుమానంగానూ— కోపంగానూ చూసింది.

"హుఁ! కూటికి లేనోళ్ళంగాని.... అభిమానం లేనోళ్ళం కాం! మీరేదో మంచోల్లనుకున్నాను. ఇలా బిసప్పురు గనుకోలేదు. ఛీ! మిలాంటోళ్ళకన్న మా తాగుబోతు మావేఁ నయం! అడు తాగినా మరో

ఆడ దానొల్లు ముట్టడు! ధూ త్తెరీ....! ఎందుకొచ్చిన పెద్దమనిస్తరహా! ఈః సారి కొగ్గేత్తున్నాను. బుత్తెచ్చుకోండి!" అని జోరుగానూ, ఘాటుగానూ అందామె. అని చీపురుకట్ట నేలమీదపడేసి వెనక్కి తిరిగి గబగబా వెళ్ళిపోయింది.

నాగరాజు కదల్లేదు.... అతనిమనసంతా ఖాళీగా వుంది. కళ్ళు కూడా ఖాళీగానే వున్నాయి. అవి కన్నీళ్ళు కార్చలేదు. అతని మనసు మాత్రం మూగగా యేడ్చి, ఏదో అనబోయి, మళ్ళీ మానేసింది.

* * *

ఆ వేళాకాశంలో చంద్రుడున్నాడు.... ఎంచేతంటే ఆవేళ పున్నమి కాబట్టి! ఆవేళ వూళ్ళో, చాలామంది సుఖాల్లో తెచ్చిపెట్టుకున్న చిర్నవ్వు లున్నాయి— ఎందుకంటే— బంగారుతీగెల బియ్యం— బ్లాకులోనైనానూ— కాస్తంత సుఖం స్టాకులోనూ వున్నాయి కాబట్టి. ఆవేళ బీచిలో చాలామంది మనుషులున్నారు— వర్షం తగ్గిపోయి పొడిగా వుంది కాబట్టి!—

కాని.... ఎవరున్నా లేకపోయినా సూదుల్లాంటి ఆలోచనల వర్షంలోనూ, సానుభూతిలేని బాధల్లాటి వడగళ్ళల్లోనూ, తడుస్తూ, ఏడుపంతా ఖర్చైపోయాక దీనంగా వెర్రిగా నవ్వుతున్న నాగరాజు మాత్రం ఎప్పుడూ వుంటాడు.